

Hvem sitt gravsted?

På søndag var det høytidelig markering av ferdigstillingen av familiegravstedet ved Kjerringøy. I innbydelsen står det at vi markerer Zahls gravsted. Og Erasmus Kjerschow Zahl er begravet her innenfor smijernsgjerdet. Men er det hans gravsted?

De første som ble gravlagt innenfor gjerdene var Jacob Ellingsen, Jens Nicolai Ellingsen, og Anna Elisabeth Zahl, født Sverdrup. Jacob er Anna Elisabeth og Jens Nikolais sønn.

Resten av gravene på familiegravstedet er også knyttet til Anna Elisabeth på ulike måter. Zahl var hennes andre ektemann. Anna Elisabeth Kristiansen var hun gammeltante til, og vi tror hun også var i slekt med pleiesønnen Fredric Christian Dreyer Geelmuyden. Den siste gravlagte, Johanna Carlsen, var husjomfru i Kjerringøygården.

Anna Elisabeth var eldste datter og arving til Christen Sverdrup, som kjøpte Kjerringøy handelssted i 1803, da hun var to år gammel. Familien flyttet til Kjerringøy fra Hundholmen, og Anna Elisabeth og hennes to søstre vokste opp her. Og det er Anna Elisabeth som knytter alle hovedkarakterene på Kjerringøy handelssted etter dette sammen. Stedet har i regelen ikke gått i arv i direkte linje på grunn av få barnefødsler gjennom generasjonene, men Anna Elisabeths slektslinjer snirkler seg gjennom stedets historie gjennom 150 år.

Da Anna Elisabeth arvet handelsstedet etter sin far, startet for alvor den store veksten som gjorde Kjerringøy handelssted til et av Nordlands mest betydningsfulle. Hun drev det også som enkemadam i 8 år, før hun frasa seg retten til å styre sin farsarv gjennom giftemålet med Kjerschow Zahl. Hans navn har fått henge ved på Kjerringøy i Zahlfjøsén og Zahlstien, mens Anna Elisabeths navn ikke er så tydelig markert. Som kvinne byttet hun jo også etternavn to ganger og het Zahl da hun døde.

Det sies at når Anna Elisabeth giftet seg med Zahl, som var 25 år yngre enn henne, så fortsatte hun å være «fruemora» på Kjerringøy gård. Når familien fikk gjester, ble de tatt imot på trammen til hovedhuset. Da pleide fru Anna å stille seg et lite skritt foran sin mann, og ønske gjestene «velkommen til Mig».

Men jeg vil gjerne legge inn min stemme for at familiegravstedet til Kjerringøy gård og handelssted kan få hete Anna Elisabeths gravsted, til minne om en formidabel kvinneskikkelse i vårt lille steds historie.

Erika Søvting
Fagleder forskning, samling og utvikling
Jektefartsmuseet
Nordlandsmuseet